

OBSAH

Slovo úvodem	15
--------------------	----

JARO <i>v mateřské škole</i>	17
---	----

I. TEORETICKÁ ČÁST	19
Co je to kurikulum	20
Jak chápat kurikulum	20
Podoby kurikula	21
Kurikulum z hlediska výchovně-vzdělávacích potřeb předškolního období	25
Charakteristika jednotlivých potřeb	25
Z historie předškolního kurikula	28
Mateřská škola a současné české kurikulum	34

II. PRAKTICKÁ ČÁST	39
Metodické předznámenání	40
Poznámka k praktické části	41
Toulky předjařím	42
Březen	42
Jestlipak víš?	43
Jak mizí sníh	44
Ranní mrazík	44
Jak přichází jaro	44
Kaluže	45
Čím voní hlína	45
Po zimě	45
Jaro	46
Vrbová píšťalka	46
Tráva	46
O malých zvoničkách	47
První poslové	47
Jak si hrají rackové	48
Linda a linduška	48
Jarní cesta	49
Lidové pořekadlo	50
Návrat	50
Čapí pošta	50
Mláďata	51
Mláďata ve sněhu	52
Čekání	52
Jak jsme měly štěňátka	53
Narodilo se štěně	54
O vlaštovkách a o sojce	55

Květy jara	57
První sněženka	58
Petrklíč	58
Hádanky	59
Jak pampeliška roste	59
Velikonoce	60
Lidové koledy	61
Zajíčková koleda	61
Mrskut	62
Velikonoční říkání	62
Velikonoční	62
Velikonoční skládačka	63
Kočičky na jaře	63
Duben	64
Jarní	65
Kachňata	66
Housátka	67
Tráva parádnice	67
Jarní rýmování	67
Jaro na sídlišti	68
Červená – stát	68
U rybníka	71
Jak Brčálek slyšel zpívat moře	72
U studánky	73
U studánky	74
U potůčku	75
Květen	75
Máj	76
Na jaře	76
Kaštan	77
Jak pak je to s kaštany	77
O kaštanu, který se trápil	77
Svátek matek	79
Vonička	80
Dopísky do písku	80
Přání	80
Náš poklad	81
Maminky	81
Babička má svátek	81
Kdy je maminka nejkrásnější	82
Co si na jaře zazpíváme a poslechneme	83
Píšťaličko, vyskoč ven!	84
Samá nota	85
Žezulka	86
O bílé sedmikrásce	86
Pískací kornoutek	89

Jak si budeme na jaře hrát	90
Na zahradě	91
Na pasece	92
Kuličky na jaře	92
Kuličky	92
Houpačka	93
Obruč	93
Jak si hraje déšť	93
Kam se chodí klouzat	93
Mokré říkadlo, aby se rostlo	94
Na co si budeme hrát	94
Hraní	96
Co si na jaře zkusíme	98
Proč máme tulipán	102
Na shledanou, tulipáne!	103
Jak zasadili semínko	103
Jak se roste jako z vody	105
Co si na jaře připravíme a uvaříme	107
Lidová říkadla	108
Hrnečku, vař	109
Říkadlo	110
Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort	110
Řeč a hovory nad četbou	113
Šnek	114
Lidová říkadla a hádanky	115
Jak je svět zařízen	115
Jak šumí les	118
Zajíčkovy trápení	120
Byl jednou pohádkový pán, pan POHÁDKA pan Andersen	121
Jaro u nás doma	124
Byl jednou jeden kluk	125
Dům u moře času	126
Babičce	127
Otázky	128
Jak jezdíme domů ze školky	128
Co je správný dárek	128
Co to je proti pomněnkám?	131

LÉTO *v mateřské škole* 137

I. TEORETICKÁ ČÁST	139
Osobnostně orientovaná předškolní výchova	140
Proměny dětství	140
Cíle předškolní výchovy včera, dnes a zítra	143

Charakteristika současné osobnostně orientované předškolní výchovy	149
Vztah k dítěti	150
Vztah k rodině	151
Vztah mateřské školy k počátečnímu vzdělávání	153
Hra a učení	154
Alternativnost	157
Samostatnost, spontánnost, tvořivost	158
Individualizace	159
II. PRAKTICKÁ ČÁST	161
Letní počasí	163
Červen	165
Třešně	166
Velké malování	167
Dlouhý déšť	168
Prší, prší	168
Řekni mi, lijáku	169
Meteory	170
Kropicí vůz je páv	170
O mráčku a telefonu	171
Duha	172
Voda v mnoha proměnách	174
Kudy běží voda	175
Kampak, vodo, kampak jdeš	176
Letní	177
Kapky	177
Vodní kolíbka	178
U vodníka	178
Divy	178
Proč je voda mokrá	179
Hádanky	179
Neutíkej, potůčku!	180
Jak Vltava filmuje a sluníčko promítá	180
Moře	181
Na pláži	182
Námořníci	182
Maják	182
Přístav	183
Žabí muži	183
Tintilivantili	183
Jak si mořský koník, mořská jehla a hvězdice udělali malé milé moře	184
Jak si hrají kameny	186
Letní louka a pole	188
Na louce	191
Kopretiny	191
Hádanka	191

Krásní motýli	192
Pavouček přítel	193
Kobylka zelená	193
Slunéčko sedmítečné	194
Světlušky	194
Vosa papírnice	195
Čekanka	196
Kukla	196
Co je to?	196
Zrzavá princeznička	197
Hříbátko	198
Makulenky	198
Na máku	198
Jak potkala motýla Emanuela	199
Les	201
Odmykání lesa	202
Zavírání lesa	202
Jahodnická	203
Jahůdka	203
Paci-paci	203
Léto	204
Povím vám něco o lese	205
Ticho	206
Na houbách	206
Co vezou	206
Hra na ovečky	207
Jak si povídali dudek s čejkou	207
Jak Křemílek a Vochomůrka měli trápení s výrem	209
Hra na mámu a na děti	212
Jak se z klubíčka ježek vyklubal	213
Co děláme v létě	216
Říkadlo ke skákání	220
Letní říkadla	220
Tenká Lenka	221
Jak jsem se přestala bát vody	221
Na koupališti	222
Plavání	222
Kolo	222
Letadlo	223
Pohádka z pralesa	223
O opici Aliáně	224
Náměty k pohybovému vyjádření	227
To je rána	228
Jako to bylo s horou Říp	229
Pohádka o brněnském krokodýlovi	232
Jak vypadá náš Orlí srub	234

Dlouhý, Široký a Bystrozraký	237
Pěšky	237
Abeceda	237
Knihy na předčítání – a pro potěšení	238
Svatojánští broučci vstávají	239
Ijáček má narozeniny	244
Tajné heslo	250
Z Bertíka vyroste hafan	252
Závěrem	254

PODZIM *v mateřské škole* 255

I. TEORETICKÁ ČÁST 257

Vzdělávací program	258
Ukázka vzdělávacího programu Idy Jarníkové	267
Ukázka podkladového materiálu pro projekt „Voda“	268
Ukázka prvního závazného vzdělávacího programu pro mateřské školy v Praze	270
Ukázka prvního poválečného pracovního programu	271
Ukázka popisu, realizace a hodnocení dílčího projektu z období reformní pedagogiky	273

II. PRAKTICKÁ ČÁST 277

Počasí na podzim	278
Podzim	281
Sluníčko a dupací ježeček	281
Otázky	282
Deštivý den	282
Kmotr vítr	283
Říkání	283
Malované počasí	283
Volání o déšť	283
Podzimní	284
Řádíme s větrem	284
Co taky umí	285
Vítr	285
Vláďův drak	286
Báchorka	287
Papírové zuby	288
Podzim klepe na dveře	288
Letos naposled	289
Hustá mlha	289
Jinovatka	289
Domů	290

Počasí je na draka	290
Draci	291
Barvy jeseně	292
V září	294
Podzim má šaty samou záplatu a místo nosu bramboru	294
Unavený park	295
V řes	295
Jakub a babí léto	296
Noty	297
Jak se pozná černý bez	297
Malíř jménem podziměk	298
Bílý podzim	299
O králíčkovi, který pozdě vstával	300
Podzimní loučení a přípravy na zimu	303
O poslední vlaštovce	305
Já Baryk a má vlaštovka	307
Říjen	308
Listopad	309
Ptačí pírkó	309
Loučení vlaštoviček	310
Před rozhodnutím	310
Vlaštovky	311
Jak vrabci cestovali	311
Divoká husa	314
Dary podzimu	315
Koulelo se, koulelo	316
U naší babičky	317
Šípek	317
Cibule	318
Modré z nebe	319
Ovoce	319
Rozčítadlo	319
Na rozpikávání	320
Rozpočítadlo	320
Jablíčka	321
Maluje sluníčko	322
K podzimu	323
Říkáme si při kreslení jablíček	323
Kdy můžeme říkat	323
Říkej rychle	323
Lidová říkadla	324
Jak Maryjanka s Janem vařili	325
Zvědavost aneb jak se vaří švestková povidla	325
Oříšek	326
Myši a myš	327
Vítek	327

Když se sklízely brambory	328
Posvícení	329
Podzimní veselí a smutky	330
K posvícení	332
Když je u nás posvícení	332
Povídáčka o kouzelné jedli	333
Povídáčka k obědu	333
Pyšné koláče	334
O kouzelném kloboučku	334
Páni muzikanti	335
Muzikanti a vítr	336
Basa a housličky	338
Poprvé ve školce	339
Kája chce domů	339
Znáte Tománka?	341
Kocourův vzkaz	344
Tati, kup mi pejska!	344
Neposlušná tkanička	344
Šla poštolka do školky	345
Komu máme vykat	345
Jeho se bojí vrabčák	346
Běží kočka, běží myš	346
Rozpočítadlo pro pekaře	347
Stojí město Nepovězto	347
Proč musí být kloboučníci	348
Vytahovací sovička	349
Kavka a cizí peří	350
Poutníci a medvěd	351
Vlk a pes	351
Janeček	352
Tři pruty Svatoplukovy	356
Domeček z kostek	357
Čteme si	359
Pět kluků a strašný kocour	360
O víle Amálce	366
Čarodějův klobouk	369
Poslechneme si	370

ZIMA *v mateřské škole* 373

I. TEORETICKÁ ČÁST 375

Hra jako cesta k poznání dítěte 376

1. Proč si děti hrají 376

2. Co nám hra dítěte napoví 378

3. Rozvíjení herní činnosti	382
4. Pozorování a rozbor hry jako cesta k pedagogické diagnóze a prognóze . . .	391
II. PRAKTICKÁ ČÁST	397
Zimní počasí	398
Smutné koukání oknem	401
Jestlipak víš?	401
První sníh	402
Běh na lyžích	402
Jízda na pekáči	403
Leden	403
Vrána	403
Tichá voda	404
Klouzačka	404
Nespokojený sněhulák	404
Zimní hvězdy	405
Vločky, vločky...	405
Chumelenice	405
Lipové saně	406
Bubák	406
Leden	407
Únor	407
Mrazy	407
Modrá a bílá	408
Co hlásí zima	408
Zima, zima, dlouhá noc	408
Zima v Novém Strašecí	409
O slepičí krok	410
Rukavičková pohádka	410
Zvířata v zimě	412
Stopy ve sněhu	414
Písnička o vrabci	415
Prátele	416
Kdo si s kým povídal?	417
Ledňáček	418
Prosinec	418
Ježek v zimě	419
Jak se vstává v zimě kohoutkovi?	419
Vzteklá kočka	420
Zimní svátky	425
Mikuláš	427
Koleda předkoleda	427
Vánoční	428
Schovejte vánočku	428
Mandarínky	429
Vánoční říkání	429

Všichni se vejdemo do vánoční koule	429
Vánoční stromeček	430
Narodil se Kristus Pán	430
Jak to bylo do třetice u Rumcajsů	431
Koblihové dostihy	433
Lístek do cirkusu	434
Před koncertem	435
Máme ve školce karneval	435
Známe je?	436
Masopust	437
Ve školce mají maškarní ples	438
Živý pramen lidové slovesnosti	439
Malý výběr lidové slovesnosti k zimnímu období	439
Čertovská hrachová kaše	444
Lísková větvička	446
O vráně, která nemluvila pravdu	448
Pohádková zima	452
Pohádka o Knihomůlcích a psacím stroji	453
Jak vepřík a kůzle dobývali pařezy	454
Jak spolu pletli svět	455
Kterak byli Zachumlánek se Štuclinkou nadělovat	457
Písnička	460
Zasněžený salon	460
Problémy v životě i knížkách	463
O přikrývání	464
Hledá se hroch	465
Můj medvěd Flóra	466
Už si nás rozdělili	467
Leden nemám ráda	469
Povídej, jak to s námi bylo	472
Rozhovor	472
Přečteme si	477
Uspávanka s kožíšky a perinou	479
Na strážnici	481
Petr	484
Vyzvání na cestu	486
Závěrečné slovo	489